

В. М. Щухомет

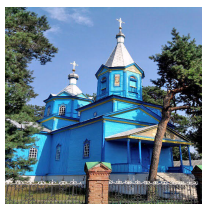
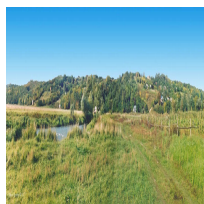
Гадяцький район

ГАДЯЦЬКИЙ РАЙОН - район, що знаходиться у північно-східній частині Полтавської області. Утвор. 1923 (у сучас. межах від 1931). 1932-37 - у складі Харків. обл., від 1937 - Полтав. обл. Від 29 вересня 1941 до 12 вересня 1943 - під нім.-фашист. окупацією. На тер. р-ну було організовано 12 партизан. загонів і груп. Пл. 1,6 тис. км². Насел. 64 011 осіб (2001, складає 88,1 % до 1989), переважно українці. У складі р-ну - м. [Гадяч](#) та 94 сільс. насел. пункти. Залізничні ст.: Гадяч, Венеславівка. Через р-н проходять автошляхи Полтава-Гадяч, Лохвиця-Гадяч-Охтирка, Гадяч-Миргород. Лежить у межах Полтав. рівнини Дніпров.-Донець. впадини. Р-н перетинають річки: Псел зі своїми правими притоками Хорол і Грунь, Лютенька, Веприк, Озниця. Природні багатства - соснові, листяні ліси. Землі ліс. фонду складають 26,1 тис. га. Створ. 119 ставків, є 24 озера; пл. водного дзеркала 1632 га. Ґрунти переважно чорноземні. Р-н багатий на поклади нафти і природ. газу. Відкрито і розробляються Валюхівське, Гадяцьке, Глинсько-Розбишівське, Клиньсько-Краснознаменське, Куличихінське, Харківецьке, Тимофіївське нафтогазоконденсатні родовища. Пром. сектор р-ну налічує 13 підприємств. Основні галузі промисловості: нафтогазовидобувна, маш.-буд., харч., буд. матеріалів. Пл. с.-г. угідь 120 тис. га, з них орних земель - 92,7 тис. га. Провідна галузь - с. госп-во (виробництво зерн. та тех. культур, тваринництво молочно-м'ясного напрямку). В р-ні функціонують 24 с.-г. ТОВ, 4 с.-г. н.-д. установи, 2 міжгосп. підприємства. У Г. р. - 43 заг.-осв. школи, 32 дошкіл. заклади, 2 школи-інтернати, [Гадяцьке училище культури ім. І. Котляревського](#), Гадяц. профес. аграр. ліцей, Веприц. ПТУ, с.-г. школи; центр. рай. лікарня, поліклініка, тубдиспансер з амбулаторією, 5 дільнич. лікарень, 12 амбулаторій, 38 фельдшер.-акушер. пунктів, 4 здоровпункти, 4 будинки-інтернати для ветеранів війни і праці та дітей-інвалідів; 23 Будинки культури, 39 б-к, Будинок дит. та юнац. творчості, [Драгоманових родини літературний музей](#), 3 громад. істор.-краєзнав. музеї, муз. школа; футбол. клуб, ДЮСШ; відділ. 7-ми банків. Виходить г. [«Гадяцький вісник»](#). Реліг. громади: 16 - УПЦ МП, 9 -

УПЦ КП, п'ятидесятників, юдеїв, адвентистів, євангел. христіянствів.

Пам'ятки архітектури: Покровська церква (с. Плішивець), садиба-будинок С. Маслюкова (1805-07, с. Бобрик), Успенська церква, Микол. церква (1823; обидва - с. Веприк); археології: городище 7-3 ст. до н. е., городище ромен. культури 8-10 ст. н. е. (пobl. с. Броварки), поселення черняхів. культури (с. Лютенька), слов'ян. городище та поселення 8-10 і 11-13 ст. (с. Сари), неолітичне поселення в урочищі Гора Корсунка. У Г. р. встановлено пам'ятний знак на честь 275-річчя оборони Веприц. фортеці (с. Веприк), пам'ятник Ф. Посю (с. Сватки), погруддя Героя Рад. Союзу М. Пігиди (с. Петрівка-Роменська), чл.-кор. АН СРСР [М. Свужова](#) (с. Веприк), меморіал воїнам-визволителям, які загинули під час 2-ї світової війни (с. Лютенька). Видатні уродженці Г. р.: військ. діяч, конструктор ракет О. Засядько (с. Лютенька); основоположник рос. акушерства, ботаніки і фітотерапевта [Н. Амбодик-Максимович](#) (с. Веприк); академік ВАСГНІШ [І. П. Савицький](#) (с. Гречанівка), чл.-кор. АН СРСР [М. Духов](#) (с. Веприк), чл.-кор. АН СРСР [Ю. Гагаринський](#) (с. Петрівка), академік УААН [П. Кондратенко](#) (с. Новоселівка); письменник [А. Заливчий](#) (с. Млини), літературознавець, мовознавець та фольклорист [П. Одарченко](#) (с. Римарівка), поет, письменник [М. Малахута](#) (с. Рашівка), брати - фольклорист, поет, перекладач [А. Метлинський](#) та етнограф і поет [С. Метлинський](#); скульптор [М. Гладкий](#) (с. Петрівка-Роменська), художники [А. Діброва](#) (с. Лютенька) та [Є. Трегуб](#) (с. Юр'ївка), майстриня худож. вишивки [М. Чудна](#) (с. Бобрик); кобзар [П. Гузь](#) (с. Лютенька), засл. артисти УРСР [М. Сіренко](#) (с. Середняки) та [Я. Тимошенко](#) (с. Веприк); спортсменка (веслування на байдарках і каное) [К. Куришко](#) (с. Веприк); Герої Рад. Союзу [М. Величай](#) (с. Лютенька), [М. Лимонь](#) (с. Римарівка) та ін. У с. Великі Будища пройшли дит. роки письменника та художника [О. Стороженка](#).

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Гадяцький район / В. М. Щухомет // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. - К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2006. - Режим доступу:

<https://esu.com.ua/article-28127>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).